C/2024/6831

29.11.2024 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 21 октомври 2024 година

относно икономическата, бюджетната, трудовата и структурната политика на Словения

(C/2024/6831)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([2]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики Механизмът спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(2) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([3]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Словения добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([3]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2023/435 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, за да осигури информация за политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и функциониращият единен пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. На 14 февруари 2024 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Годишен доклад от 2024 г. за единния пазар и конкурентоспособността“. В съобщението се описват подробно конкурентните предимства на европейския единен пазар и предизвикателствата пред него, като се проследява годишното развитие в съответствие с установените девет движещи сили на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г., с което постави началото на европейския семестър за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора на устойчивия растеж за 2024 г. във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. Комисията също прие становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Словения. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([4]) („Препоръка от 2024 г. относно еврозоната“) на 12 април 2024 г. и съвместния доклад за заетостта на 11 март 2024 г.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на Съюза за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение, изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ([5]) за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета ([6]) относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки. Целите на новата рамка за икономическо управление са насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. С новата рамка за икономическо управление се насърчава също националната ангажираност и се поставя по-силен акцент в средносрочен план, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националният средносрочен фискално-структурен план съдържа фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и ангажиментите за инвестиции на държавата членка, които обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от редовната продължителност на мандата на законодателния орган в съответната държава. Планът за нетните разходи ([7]) в националните средносрочни фискално-структурни планове трябва да спазва изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, в това число изискванията консолидираният държавен дълг да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да изпълни съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, посочени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен с най-много 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези национални средносрочни фискално-структурни планове, на 21 юни 2024 г. Комисията публикува насоки относно информацията, която трябва да бъде предоставена от държавите членки в техните национални средносрочни фискално-структурни планове и в техните годишни доклади за напредъка. В съответствие с членове 5 и 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията предаде на държавите членки референтни траектории и техническа информация по целесъобразност. Държавите членки трябва да представят своите национални средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията не се споразумеят да удължат този срок в разумни граници. В съответствие с националните си правни рамки държавите членки могат да обсъждат своите проекти на средносрочни планове с националните си парламенти, да поискат от независимите фискални институции да издадат становище и да проведат консултации със социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище.

([4]) Препоръка на Съвета от 12 април 2024 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2024/2807, 23.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([5]) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([6]) Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([7]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица и vi) еднократните и други временни мерки.

(6) През 2024 г. европейският семестър продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, които бяха преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 30 април 2021 г. Словения представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 28 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словения ([8]), който бе изменен на 16 октомври 2023 г. съгласно член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU ([9]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Словения е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Словения за 2024 г. В него беше оценен напредъкът на Словения в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019 — 2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Словения на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Словения при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(9) В съответствие с данните, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Словения е намалял от 3,0 % от БВП през 2022 г. на 2,5 % през 2023 г., докато консолидираният държавен дълг е намалял от 72,5 % от БВП в края на 2022 г. на 69,2 % в края на 2023 г. Както бе обявено в съобщението на Комисията от 8 март 2023 г., озаглавено „Насоки за фискалната политика за 2024 г.“, Комисията предприема първата стъпка за откриване на основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит в съответствие с действащите правни разпоредби. На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора. В този доклад се прави оценка на състоянието на бюджета на Словения, тъй като нейният планиран дефицит по консолидирания държавен бюджет през 2024 г. надхвърля референтната стойност по Договора от 3 % от БВП. В доклада се заключава, че с оглед на тази оценка и след като вземе предвид становището на Икономическия и финансов комитет, изготвено съгласно член 126, параграф 4 от Договора, Комисията не възнамерява да предложи през юли 2024 г. откриването на процедура при прекомерен дефицит за Словения.

(10) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча ([10]) Словения да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на фискалната политика ([11]), като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. На Словения беше препоръчано да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Словения беше препоръчано също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията фискалната позиция ([12]) през 2023 г. е била рестриктивна — 0,5 % от БВП, в условията на висока инфлация. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури рестриктивен

([8]) ST 10612/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

([9]) Решение за изпълнение на Съвета от 16 октомври 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 28 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словения (ST 13615/23 INIT; ST 13615/23 ADD 1).

([10]) Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Словения за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2022 г. (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 197).

([11]) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален растеж на производството на Словения през 2023 г., който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 11,5 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП от 2023 г.

([12]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики – както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на Съюза. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма и други фондове на Съюза.

принос към фискалната позиция в размер на 0,4 % от БВП. Това включва намалените с 0,3 % от БВП разходи по целевите извънредни мерки за подкрепа в полза на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи през 2023 г. е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и други фондове на Съюза, възлязоха на 1,3 % от БВП през 2023 г. Финансираните на национално равнище инвестиции възлязоха на 4,6 % от БВП през 2023 г., което представлява спад с 0,2 процентни пункта в сравнение с 2022 г. Словения финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза. Словения финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийна сигурност, като например в железопътна инфраструктура, възобновяеми енергийни източници и предотвратяване на природни бедствия. Тези публични инвестиции са частично финансирани от Механизма и други фондове на Съюза.

(11) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 2,3 % през 2024 г. и с 2,6 % през 2025 г., а инфлацията измерена с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) да бъде 2,8 % през 2024 г. и 2,4 % през 2025 г.

(12) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,8 % от БВП през 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 68,1 % до края на 2024 г. Увеличаването на дефицита през 2024 г. отразява главно по-високите публични инвестиции, включително финансираното на национално равнище възстановяване след наводненията, както и индексацията на социалните обезщетения. То е компенсирано отчасти с намаляване на субсидиите, отмяна на мерките за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията и временно увеличаване на ставката на корпоративния данък. Според оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде рестриктивна — с 0,2 % от БВП през 2024 г.

(13) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на 0,7 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма през 2024 г. в сравнение с 0,2 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото или дълга по консолидирания държавен бюджет на Словения. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на 0,4 % от БВП се очаква да бъдат покрити със заеми от Механизма през 2024 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2023 г.

(14) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча ([13]) на Словения да гарантира разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи ([14]) през 2024 г. до не повече от 5,5 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г., държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основаните на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Словения, финансирани на национално равнище, се очаква да се увеличат с 5,6 % през 2024 г. ([15]), което е над препоръчания максимален темп на растеж. Това превишение на разходите над препоръчания максимален темп на растеж на нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, съответства на по-малко от 0,1 % от БВП през 2024 г. Съществува риск това да не съответства изцяло на препоръките на Съвета.

(15) Освен това Съветът препоръча на Словения да предприеме действия за постепенно прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Съветът препоръча също така, ако нови увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване на съществуващи мерки за подкрепа, Словения да гарантира, че такива мерки за подкрепа са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално поносими и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи ([16]) за извънредни мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 1,4 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 0,1 % през 2024 г. и 0,0 % през 2025 г. По-специално се приема, че компенсациите за доставчиците на газ и електричество, продавани на административно определени цени, ще останат в сила през 2024 г., макар и с

([13]) Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Словения за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 224).

([14]) Нетните първични разходи се определят като финансирани на национално равнище разходи след приспадане на i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) цикличните разходи за безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

([15]) Тук са взети предвид еднократните мерки в размер на 0,7 % от БВП през 2024 г., свързани с краткосрочните извънредни разходи за възстановяване след наводненията през август 2023 г. (както и 0,4 % от БВП през 2023 г. по същата причина). Освен това се предвижда фонд „Солидарност“ на Съюза да осигури 0,15 % от БВП за извънредни разходи през 2023 г., 0,3 % от БВП през 2024 г. и 0,15 % от БВП през 2025 г. На 14 юли 2023 г. Съветът се позова и на опустошителните наводнения, които засегнаха Италия през май 2023 г., и постигна съгласие, че разходите за пряка извънредна помощ, свързана с тези наводнения, ще бъдат взети предвид при последващите оценки на съответствието и по принцип ще се считат за еднократни и временни мерки. Подобен подход беше следван и по отношение на опустошителните наводнения, които засегнаха Словения през август 2023 г.

([16]) Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите, и когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

незначително въздействие. Ако съответните икономии се използват за намаляване на бюджетния дефицит, както се препоръчва от Съвета, тези прогнози ще доведат до фискална корекция от 1,3 % от БВП през 2024 г., докато финансираните на национално равнище нетни първични разходи ([17]) имат рестриктивен принос към фискалната позиция от 0,1 % от БВП през същата година. Извънредните мерки за енергийна подкрепа бяха постепенно прекратени през 2023 г. и 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. Не се очаква обаче съответните икономии да бъдат напълно използвани за намаляване на бюджетния дефицит. Съществува риск това да не съответства на препоръката на Съвета.

(16) Съветът препоръча на Словения също така да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства от Механизма и други фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да се увеличат от 4,6 % от БВП през 2023 г. до 5,3 % от БВП през 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. На свой ред, публичните разходи, финансирани с приходи от фондовете на Съюза, включително безвъзмездни средства по Механизма, се очаква да останат стабилни и да възлизат на 1,3 % от БВП през 2024 г. в сравнение с 1,3 % от БВП през 2023 г.

(17) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,2 % от БВП през 2025 г. Намаляването на дефицита през 2025 г. отразява главно въвеждането на нова вноска за дългосрочни грижи, която да бъде събирана от юли 2025 г., с което се предвижда увеличаване на социалноосигурителните вноски с около 0,4 % от БВП. Постепенното намаляване на разходите за възстановяване след наводненията ще окаже въздействие върху публичните инвестиции, които се предвижда да спаднат с 0,4 процентни пункта до 5,4 % от БВП. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 66,4 % от БВП до края на 2025 г.

(18) Предвижда се Словения да увеличи значително разходите, свързани със застаряването на населението, което ще доведе до увеличаване на разходите за здравеопазване, дългосрочни грижи и пенсии през следващите десетилетия. Планът за възстановяване и устойчивост вече съдържа няколко мерки в подкрепа на фискалната устойчивост. Освен плана за възстановяване и устойчивост би било важно да се наблюдават разходите, за да се гарантира адекватността и фискалната устойчивост на социалната закрила. За определянето на областите с по-нисък приоритет или неефективни разходи биха могли да се използват прегледи на разходите. След това освободените средства биха могли да бъдат преразпределени за справяне с новите фискални предизвикателства, включително в областта на социалната закрила. За да се гарантира, че разходите стават по-ефективни, от решаващо значение е последващите мерки да бъдат приложени бързо и да бъдат съгласувани с текущите структурни реформи.

(19) Съотношението между данъците и БВП на Словения остава под средното за Съюза и нейният данъчен състав продължава да не благоприятства особено растежа. Най-горната категория на данъка върху доходите на физическите лица и данъчната тежест върху труда за различните равнища на доходите остават сред най-високите в Съюза, докато данъците върху недвижимото имущество, включително постоянните данъци върху недвижимото имущество, остават много ниски, като делът им е под половината от средната стойност за Съюза. Намаляването на данъчната тежест върху труда ще намали разходите за труд, ще стимулира търсенето на работна ръка и ще подобри конкурентоспособността. По-високите нетни заплати биха могли да стимулират предлагането на работна ръка. При все че делът на приходите от екологични данъци е над средния за Съюза, данъчната система би могла да се използва за по-нататъшно насърчаване на екологичните цели, включително чрез прилагане на принципа „замърсителят плаща“.

(20) Публичните инвестиции в Словения са над средните за Съюза и се увеличиха през последните няколко години. Ефективността и ефикасността им обаче биха могли да бъдат подобрени чрез по-добро координиране на планирането на публичните инвестиции между различните сектори и министерства. Евентуален съгласуван набор от документи за дългосрочно планиране и един интегриран средносрочен план за потенциални инвестиции също биха били инструменти за подобряване на ефективността на публичните инвестиции, включително приоритизирането на проектите в съответствие с националните и европейските приоритети. Това би подпомогнало също увеличаването на потенциала за растеж и фискалната устойчивост на страната.

(21) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се тези реформи и инвестиции да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки, както и нейния национален план в областта на енергетиката и изменението на климата. В този кратък

([17]) Този принос се измерва като промяната в първичните разходи на сектор „Държавно управление“, след приспадане на: i) допълнителното въздействие върху бюджета на дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) еднократните разходи, iii) цикличните разходи за безработица, както и iv) разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма и други фондове на Съюза, спрямо средносрочния (10-годишен) среден темп на растеж на потенциалния БВП, изразен като съотношение към номиналния БВП.

срок бързото и ефективно изпълнение на плана за реформи и инвестиции, включително на главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Словения по време на екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., от съществено значение е Словения да продължи изпълнението на реформите и да ускори инвестициите чрез преодоляване на съответните предизвикателства, като същевременно осигури стабилен административен капацитет. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(22) Като част от междинния преглед на фондовете по линия на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ([18]) от Словения се изисква да направи преглед на всяка програма по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ) и Фонда за справедлив преход (ФСП) до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от Съюза, включено във всяка програма. При все че Словения постигна напредък в изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, продължават да съществуват предизвикателства, като между столичния регион и останалата част на страната са налице трайни, ясно изразени неравенства. Ускоряването на изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване и укрепването на административния капацитет на национално и регионално равнище е от решаващо значение. Договорените приоритети в програмите по линия на политиката на сближаване продължават да бъдат актуални. Отвъд мерките по отношение на административния капацитет, особено важно е да продължат „зелените“ инвестиции, по-специално мерките за защита против наводнения и за смекчаване на изменението на климата, като предимство се дава на природосъобразните решения. Също толкова важно е да продължат инвестициите в устойчив транспорт, за да се намали тежката зависимост от леките автомобили за пътуване до работното място. Ключово остава реализирането на териториалните планове за справедлив преход в подкрепа на постепенното преустановяване на използването на въглища. Запазват значението си публично-частните партньорства за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) с цел повишаване на трудовата производителност. Освен това е важно да се насърчава ученето за възрастни, включително в областта на цифровите и екологичните умения, и активните политики за пазара на труда, като същевременно се модернизират и цифровизират социалните услуги и услугите на пазара на труда. Приоритет е да се ускори деинституционализацията и развитието на качествени, адекватни и финансово достъпни социални услуги в общността, по-специално дългосрочни грижи, в подкрепа на социалното приобщаване. Словения би могла също така да използва Платформата за стратегически технологии за Европа, създадена с Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета ([19]), за стимулиране на инвестициите в разработването и производството на чисти технологии с ефективно използване на ресурсите, по-специално в сектора на енергията от възобновяеми източници и отоплението.

(23) Освен икономическите и социалните предизвикателства, за които са предвидени действия по плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза, Словения е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с устойчивостта на публичните финанси, недостига на умения и работна ръка, както и с оскъдните инвестиции в рисков капитал и инвестиции в научноизследователска и развойна дейност и иновации.

(24) Тестът по Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) от 2022 г. разкри значително влошаване на основните умения (по-специално по отношение на четенето и математиката). Увеличаването на дела на 15-годишните ученици със слаби резултати и спадът на учениците с най-добри резултати в областта на математиката и четенето могат да окажат отрицателно въздействие върху предлагането на умения и конкурентоспособността на Словения в бъдеще. Текущата реформа на учебните програми би могла да включва мерки, подпомагащи укрепването на основните умения, наред с екологичните и цифровите умения, изучаването на езици и подобряването на предприемаческите и финансовите компетентности. Освен това учителската професия би могла да стане по-привлекателна.

(25) Според доклада на EURES относно недостига и излишъка на работна ръка през 2023 г., изготвен от Европейския орган по труда през 2024 г., много сектори са били изправени пред недостиг на работна ръка. Това беше потвърдено и от резултатите на проведеното от Комисията проучване на доверието на бизнеса и потребителите, което показа, че ръководителите на предприятия в словенската промишленост определят недостига на работна ръка като много силен фактор за ограничаване на дейността от средата на 2021 г. Освен това процентът на незаетите работни места също е значително по-висок от средния за Съюза. Въпреки мерките, предприети в рамките на плана за възстановяване и устойчивост, все още има значително изоставане по заявленията на чуждестранни работници поради прекомерно

([18]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([19]) Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) и за изменение на Директива 2003/87/ЕО и на регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056, (ЕС) 2021/1057, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 223/2014, (ЕС) 2021/1060, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/241 (ОВ L, 2024/795, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

тромавите правни изисквания. Недостигът на работна ръка и умения вече забавя инвестициите и производството, особено в промишлеността. Това също така възпрепятства безпроблемното предоставяне на услуги, включително здравеопазване и дългосрочни грижи. Поради това, за да се стимулират конкурентоспособността и растежът, от ключово значение е да се увеличи предлагането на работна ръка, включително чрез допълнително стимулиране на участието на пазара на труда, привличане на работници от държави извън Съюза и засилване на интеграцията на работниците мигранти на пазара на труда и в обществото.

(26) Публичните разходи за научни изследвания, несвързаните с научни изследвания разходи на предприятията за иновации, както и разходите за иновации на нето лице все още са относително ниски в Словения. Инвестициите в рисков капитал спрямо БВП също са ниски, особено в сравнение със средното за Съюза, което оказва неблагоприятно въздействие върху бизнес динамиката, а оттам и върху капацитета за иновации и растеж на дружествата. Това от своя страна възпрепятства конкурентоспособността на Словения. Допълнителното подобряване на условията за рисковия капитал би могло да подпомогне привличането на повече чужди капитали, както и разрастването на иновативни стартиращи предприятия.

(27) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2024 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят Препоръката от 2024 г. относно еврозоната. За Словения препоръки 1, 2 и 3 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата и четвъртата препоръка, изложени в Препоръката от 2024 г. относно еврозоната.

ПРЕПОРЪЧВА на Словения да предприеме следните действия през 2024 г. и 2025 г.:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи нарастването на нетните разходи ([20]) през 2025 г. до равнище, при което наред с останалото консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория в средносрочен план, а дефицитът по консолидирания държавен бюджет се поддържа под заложената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Да гарантира фискалната устойчивост на социалната закрила и да пренасочи данъчните приходи към по-устойчиви източници, благоприятстващи в по-голяма степен растежа. Да подобри ефективността на публичните разходи чрез извършване на преглед на разходите и чрез по-добро управление на публичните инвестиции.

2. Да укрепи административния капацитет за управление на фондовете на Съюза, да ускори инвестициите и да поддържа динамиката на изпълнението на реформите. Да преодолее съответните предизвикателства, за да позволи непрекъснато, бързо и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като осигури приключването на реформите и инвестициите до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване. В контекста на междинния преглед на тези програми да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети, като същевременно взема предвид възможностите, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“ за подобряване на конкурентоспособността.

3. Да засили конкурентоспособността чрез допълнително повишаване на равнището на уменията, като гарантира, че текущата реформа на учебните програми подпомага също укрепването на основните умения, чрез преодоляване на недостига на работна ръка и чрез насърчаване на бизнес динамиката и създаването на дружества с висок темп на растеж чрез подобрени условия за инвестиции в рисков капитал и институционални инвеститори, както и чрез инвестиции в научни изследвания, развитие и иновации.

Съставено в Люксембург на 21 октомври 2024 година.

За Съвета

Председател

NAGY I.

([20]) Съгласно член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на разходите за лихви, дискреционните мерки по отношение на приходите, разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и еднократните и други временни мерки.